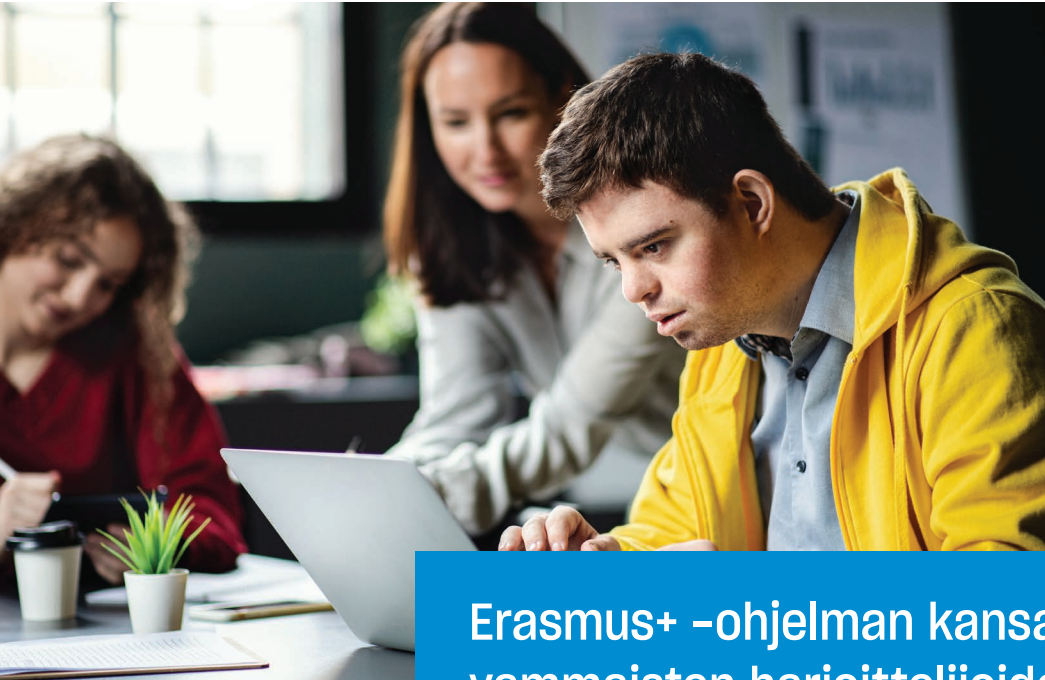

Co-funded by
the European Union

Erasmus+ -ohjelman kansainvälisten
vammaisten harjoittelijoiden tukeminen
- SAATTAJA

Tietoja hankkeesta ja raportin tavoitteista

vammaisten osallistuminen ammatillisen koulutuksen hankkeisiin on jatkuvaa kamppailua. Ammatillisilla oppilaitoksilla, vastaanottavilla yrityksillä, ammatillisilla keskuksilla ja muilla ammatillisen koulutuksen tarjoajilla ei välttämättä ole tietoa ja ymmärrystä keskeisistä tekijöistä, jotka voisivat parantaa vammaisten osallisuutta.

VET4ALL -hanke oli Euroopan unionin Erasmus+ -ohjelman puitteissa rahoittama aloite. Sen tavoitteena oli kerätä tietoja aloista, joita on syytä kehittää vammaisten osallisuuden edistämiseksi ammatillisessa koulutuksessa. Hankkeen toteutti 6 organisaatiota:

- Bystrzyca Kłodzkan lukiokompleksi (ammattikoulu, Puola)
- Good Staff Research and Training Center Sp.z o.o. (Tutkimus- ja koulutuskeskus, Puola)
- Koulutuksen, työllistettävyyden ja oppimiseen liittyvän liikkuvuuden instituutti (vastaanottava ja välittäjäorganisaatio, Italia)
- Asociación Mundus (isäntä- ja välittäjäorganisaatio, Espanja)
- Juvenia, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Oy (tutkimus- ja koulutusyksikkö, Suomi)

Kaikki kumppanit keskittyivät 22 kuukauden aikana keräämään hyviä käytäntöjä ammatillisen koulutuksen eri alueilta ja eri sidosryhmiltä (amatillinen koulutus, vastaanottavat yritykset, lähettävät laitokset, välittäjäorganisaatiot). Seuraava raportti edustaa hankkeen neljää (4) päätulosta.

VET4ALL:n avulla kumppanuus pystyi keräämään tietoja neljästä keskeisestä osa-alueesta, joita kannattaa kehittää, kun on kyse vammaisten osallistamisesta ammatilliseen koulutukseen:

- 1. Ammatillisen koulutuksen hankkeiden tukihenkilöt** – ryhmävalvojat ammatillisen liikkuvuuden aikana (turvallisuusmenettelyt, savoir vivre -periaatteet vuorovaikutuksessa vammaisten kanssa, yleisimmät koulutus- ja käyttäytymisongelmat ja menetelmät niiden ehkäisemiseksi jne.)
- 2. Ammatilliset oppilaitokset** (mukaan lukien ammatillisten työpajojen mukauttaminen, ammatillisten aineiden opettajien työkalut ja menetelmät, mekanismit vammaisten ottamiseksi mukaan koulun toimintaan jne.)

3. Ammatillisen liikkuvuuden hankkeet vammaisten osallistumisen lisäämiseksi (mukaan lukien työhönottosäännöt, kotouttamiskoulutus vammaisten ottamiseksi mukaan liikkuvuusryhmään, vammaisten henkilöiden tukeminen liikkuvuusohjelmien valmistelun ja ohjelmien aikana, vammaisten erityispiirteisiin mukautetut arviointi- ja seurantamenetelmät jne.)

4. Hosting-yritykset, kun on kyse vammaisten osallistujien tukemisesta majoittamisessa

Seuraavassa raportissa keskitytään seuraaviin aiheisiin: **Avustava henkilö ammatillisen koulutuksen hankkeissa.**

Sisällys

1	Johdanto	5
2	Kansallisten ratkaisujen uudelleentarkastelu	7
3	Hyvien käytäntöjen tunnistaminen	9
3.1	Lähtöä edeltävä aika	9
3.1.1.	Haastattelu ja valinta	9
3.1.2.	Tapaaminen opiskelijan/perheen kanssa	10
3.1.3.	Koulutus	11
3.1.4.	Koulutuksen jälkeinen koeaika	13
3.2	Liikkuvuuden aikana	14
3.2.1.	Logistiikka	14
3.2.2.	Turvallisuusmenettelyt	14
3.2.3.	Viestintävälineet	16
3.2.4.	Yhteydet tukea antavaan ja vastaanottavaan organisaatioon	17
3.3	Liikkuvuuden jälkeen	18
3.3.1.	Parannusta koskeva palaute	18
3.3.2.	Kuvat/videot tuleville opiskelijoille/perheille	19
4	Päätelmät	20
5	Viittaukset	21

Johdanto

Tämän raportin tarkoituksena on tuoda esiin yleisimmät ongelmat vammaisten osallistujien tukemisessa ja ratkaisut, joita saattajan (tässä kutsutaan myös „esimieheksi”) olisi käytettävä tukiessaan vammaisryhmiä ammatillisessa koulutuksessa.

CDC: n (Centre for Disease Control and Prevention) mukaan „vammainen on mikä tahansa kehon tai mielen tila (vamman), joka vaikeuttaa henkilön toimintaa (toimintarajoitteet) ja vuorovaikutusta ympäristön kanssa (osallistumiseen liittyvät rajoitteet)”. Rajoitteet vaikuttavat näkemiseen, liikkumiseen, ajatteluun, muistamiseen, oppimiseen, kommunikointiin, kuuloon, psyykkiseen toimintaan ja sosiaalisiin suhteisiin. Vamman ja toimintarajoitteen vaikutukset ovat yksilöllisiä. Joskus niitä on vaikeaa havaita.

Maailman terveysjärjestön ICF-toimintakykyluokituksen mukaan ([International Classification of Functioning, Disability and Health \(ICF\) ulkoisen kuvakkeen](#) Geneve: 2001, WHO), vammaisuudella on kolme ulottuvuutta:

1. Henkilön kehon rakenteen tai toiminnan tai henkisen toiminnan heikkeneminen; esimerkkejä vammoista ovat raajan menetys, näön menetys tai muistin menetys.
2. **Toimintarajoitteet**, kuten näkö-, kuulo-, kävely- tai ongelmanratkaisuvaikeudet.
3. **Rajoitteet, jotka liittyvät normaaliin** päivittäiseen toimintaan osallistumiseen, kuten työntekoon, sosiaaliseen ja virkistystoimintaan sekä terveydenhuollon ja ennaltaehkäisevien palvelujen saamiseen.

Ohjaaja on henkilö, joka seuraa opiskelijaa/opiskelijaryhmää koko liikkuvuuden ajan ja jolla on yleensä seuraavat tehtävät:

- avustaa ja ohjata osallistujaa koulutusjaksolla ja varmistaa yhteistyössä yritysmentorin ja tukiorganisaation kanssa hänen oikea suorituksensa;
- seurata toimintaa ja puuttua niistä mahdollisesti aiheutuviin kriittisiin ongelmiin;
- hoitaa suhteita toimintaympäristöön, jossa toimintaa kehitetään, ja pitää yhteyttä yrityksen henkilökuntaan ja tukiorganisaatioon;

- tiedotettava lähettävälle järjestölle ja osallistujien lähtölaitokselle toimien edistymisestä avoimesti ja säännöllisesti;
- edistää asianomaisen opiskelijan arviointitoimintaa toteutettujen toimien tehokkuudesta ja johdonmukaisuudesta;
- valvottava osallistujia siten, että he noudattavat paikallisia sääntöjä kohdekaupungissa ja oleskelupaikassa;
- valvoa osallistujia rajoittamalla terveen järjen sääntöjen mukaisesti vaarallista käyttäytymistä tai vastaanottavan maan laillisuus- ja turvallisuussääntöjen vastaista käyttäytymistä;
- varmistaa, että osallistujat toteuttavat toimet ja täyttävät sitoumukset ajoissa ja oikein;
- ilmoittaa yrityksen henkilökunnalle ja tukiorganisaatiolle, jos osallistuja ei voi suorittaa toimintaa objektiivisista syistä (esim. sairaus) tai on myöhässä;
- varmistaa, että toiminnossa tarvittavat asiakirjat käsitellään asianmukaisesti liikkuvuusjakson aikana ja että ne on täytetty ja allekirjoitettu asianmukaisesti sen aikana;
- varmistaa, että opiskelija täyttää „koulutuslokin” päivittäin ja osallistuu seuranta- ja arviointitoimintaan.

Ennen liikkuvuusohjelman aloittamista vammaisten opiskelijoiden kanssa työskentelevän ohjaajan on tehtävä ennakkovalmistelu.

Tässä raportissa annetaan ohjeita niiden käytännön suositusten, menettelyjen ja asiaan liittyvien tietojen ymmärtämiseksi, joita on noudatettava VET4ALL-hankkeen puitteissa tehtyjen opintokäyntien aikana saatujen kokemusten, tutkimusten ja hyvien käytäntöjen perusteella.

Lisäksi sen tarkoituksena on auttaa ymmärtämään ryhmän ohjaajan roolia ammatillisessa harjoittelussa vammaisten opiskelijoiden auttamisessa esittelemällä työkaluja, menetelmiä ja hyviä käytäntöjä.

Aiempien ratkaisujen tarkastelu

Tässä osiossa esittelemme hyviä esimerkkejä ratkaisuista, joista voi olla hyötyä erilaisille ammatillisen koulutuksen tarjoajille, kun on kyse osallisuuden edistämisestä ja tukitoimenpiteiden toteuttamisesta henkilöille, joilla on erityistarpeita ammatillisen koulutuksen hankkeissa.

Ennen liikkuvuuden valmistelun aloittamista on erittäin suositeltavaa tutustua erilaisiin työkaluihin, joita on vammaisten saattajien ja osallistujien käytettävissä. Pieni katsaus olemassa oleviin tukitoimenpiteisiin auttaa edistämään liikkuvuutta.

Tässä on esimerkkejä työkaluista, joita esimies voi pitää hyödyllisinä:

- 1. ARVOKAS VERKOSTO** – Erasmus+ -ohjelman puitteissa luotu eurooppalainen verkosto „Yksin... At Work” -hankkeessa suunniteltiin, kehitettiin ja testattiin kolmea **työkalua**, joita verkosto nyt edistää:
 - a. [ValueAble On My Own – sovellus](#) Kehitysvammaisille työntekijöille tarkoitettu digitaalinen tuki**, joka muistuttaa heitä jokaisesta vaiheesta, joka on suoritettava määrätyn tehtävän suorittamiseksi, käytettävistä työkaluista, päivittäisestä ja viikoittaisesta esityslistasta. Kuvat, tekstit, fontit ja värit ovat tulosta tutkimuksesta, joka perustuvat kriteeristölle palvelujen saavutettavuudesta.
 - b. [ValueAble-verkkovideo](#), työnantajille ja työntekijöille osoitetut videot**, jotka antavat esimerkkejä kehitysvammaisten henkilöiden ja heidän työtovereidensa välisistä onnistuneista suhteista ja käyttäytymisestä.
 - c. [ValueAble Courses](#), vastaanottavien organisaatioiden johtajille tarkoitettu verkko-oppimialusta**, jonka tarkoituksena on todistaa henkilön kelpoisuus työhön osallistumiseen ja osoittaa, miten vammaiset ihmiset otetaan mukaan työpaikalle: asenteet, menetelmät ja työkalut sen hyödyntämiseksi parhaalla mahdollisella tavalla.
- 2. ALL INCLUSIVE SCHOOL** – toinen ERASMUS+ -hanke, jonka tavoitteena oli edistää kehitysvammaisten oppilaiden osallisuutta luomalla innovatiivisia ja teknologisia välineitä opettajien/kasvattajien käyttöön:

- a) [ALL-IN-IDENTIKIT_EN.pdf](#), tutkimusanalyysi osallistavan eurooppalaisen opettajaidentiteetin kehittämiseksi erityisillä työkaluilla, opetusstrategioilla, pedagogisilla suuntaviivoilla ja innovatiivisilla opetusmenetelmillä osallisuuden edistämiseksi kouluissa.
- b) [ALL-IN TEACHER KIT](#), käytännön käsikirja koulutuksellisista ja innovatiivisista strategioista ja menetelmistä osallistavan eurooppalaisen opetuksen kehittämiseksi (linkki englanninkieliseen versioon).
- c) [ALL-IN Social Books Cooperative Press](#), ilmainen verkkosovellus ilmaisen, osallistavan ja helppokäyttöisen digitaalisen sisällön luomiseen.

3. VAIHDETTAVUUS – tämän kansainvälisen kumppanuuden luoman hankkeen ansiosta luotiin käytännön kirjanen, jonka tarkoituksena on lisätä tietoisuutta siitä, mitä vammaisuus tarkoittaa ja mitkä ovat vammaisten nuorten erityispiirteet (linkki ExchangeAbility Handout pdf). Tässä kirjasessa annetaan monia hyviä käytäntöjä vammaisuuden mukaan jaoteltuna, ja siitä voi olla hyötyä kaikille, jotka haluavat laajentaa tietämystään vammaisuudesta ja vammaisista nuorista.

Hyvien käytäntöjen tunnistaminen

VET4All-hankkeen ja kansainvälisissä tapaamisissa tehtyjen lukuisten vierailujen ansiosta on mahdollista koostaa kolme hyvien käytäntöjen osiota, joita esimiesten olisi syytä noudattaa tukiessaan vammaisryhmiä ammatillisen koulutuksen alalla:

3.1

Ennen lähtöä

3.1.1.

Haastattelu ja valinta

Ensimmäinen tärkeä menettely, jota saattajan on noudatettava ennen lähtöä ammatilliseen koulutukseen liittyvään liikkuvuuteen vammaisen opiskelijan kanssa, on haastatella tukioorganisaatiota ja keskustella esimerkiksi seuraavista kysymyksistä:

- Onko sinulla voimassa oleva koulutus, joka osoittaa vammaisten tukemiseen liittyvän riittävän peruskoulutuksen?
- Onko sinulla toimintatapaa hätätilanteen kohdatessa, kuten yhteystietoja lääkäreihin, sairaaloihin tai terveyskeskuksiin?
- Onko sinulla kokemusta vammaisista nuorista?
- Mikä on englannin kielen tasosi? Onko sinulla kokemuksia ulkomailta?
- Miten järjestäisit vapaapäivän vammaisen opiskelijan kanssa?
- Mitä pelkoja/huolia opiskelijalla voi olla liikkuvuuden aikana? Miten ratkaisisit ne?
- Mitä huolenaiheita teillä on tämältyyppisen liikkuvuuden järjestämisestä?
- Mitä odotat lähettävältä oppilaitokselta?
- Millaista tietoa/dokumentaatiota tarvitset?

3.1.2.

Tapaaminen opiskelijan/perheen kanssa

Opiskelijan ja hänen perheensä tapaaminen heti, kun valintaprosessi on vahvistettu, on olennaisen tärkeää. Se antaa mahdollisuuden saada kaikki tarvittavat tiedot sekä monia kokemukseen perustuvia vinkkejä, joita ohjaaja tarvitsee suunnitellessaan ja järjestäessään tukea liikkuvuuden aikana.

Tässä on joitain kysymyksiä, jotka esitetään opiskelijalle ja perheelle tämän ensimmäisen tapaamisen aikana, jotka auttavat ohjaajaa ymmärtämään paremmin opiskelijan vammaisuuden vaikutusta hänen jokapäiväiseen elämäänsä ja mukauttamaan rooliaan vastausten mukaan:

- Ottaako opiskelija lääkkeitä? Miten ja milloin? Aiheuttaako näiden lääkkeiden käyttö riskejä työssä?
- Tarvitseeko opiskelija apua päivittäisissä toiminnaissa (ruoanlaitto, vessassa käyminen, suihkussa käyminen jne.)
- Mitä apuvälineitä opiskelija käyttää arjessa?
- Onko opiskelijalla koskaan ollut ongelmia erikoisvarusteidensa kanssa? Miten hän ja hänen perheensä reagoivat? Minkä ratkaisun hän löysi?
- Kuinka opiskelija mukautti talonsa tarpeisiinsa? Mitä vinkkejä opiskelija voi antaa sinulle, kun olet tekemisissä toisen majoituksen kanssa?
- Pystyykö opiskelija matkustamaan bussilla/junalla yksin?
- Tarvitseeko opiskelija erityisiä työjärjestelyjä, jotta hän voi tehdä työnsä helposti?
- Kuinka monta taukoa opiskelija tarvitsee työaikana?
- Onko opiskelijalla ideoita siitä, miten hän voisi parantaa työpaikkaansa harjoittelun aikana?
- Onko opiskelijalla ideoita työpaikkansa turvallisuuden parantamiseksi?
- Voisiko opiskelija kuvailla päivittäistä rutiiniaan? (Tieto siitä, miten hän viettää aikaa koulussa ja kotona, auttaa esimiestä luomaan tutun rutiinin uudelleen erilaisessa ympäristössä)
- Mikä on suurin haaste, jonka opiskelija näkee tässä työssä?
- Miten opiskelija yleensä pysyy motivoituneena?
- Miten oppilas normaalisti seuraa paranemistaan?
- Miten opiskelija yleensä reagoi, kun hän tuntee olonsa turvattomaksi?
- Jos huomaat, että opiskelija tuntee olonsa turvattomaksi, haluaako hän sinun puuttuvan siihen?
- Onko opiskelija motivoitunut lähtemään ulkomaille?

3.1.3. *Lähtöä edeltävä koulutus*

Ohjaaja varmistaa ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden suojelun ja turvallisuuden sekä tehokkaan oppimisen liikkuvuuskokemuksen aikana. Koska saattaja seuraa vammaisia osallistujia, joilla on todennäköisesti vähemmän mahdollisuuksia ja vähän kokemusta oman maansa ja joskus jopa oman tutun ympäristönsä ulkopuolella, suosittelemme lähtöä edeltävää koulutusta. Liikkuvuuden aikana ohjaaja on ammattimainen ja erikoistunut hahmo, jonka opiskelijat näkevät vertailukohtana. Siksi on olennaisen tärkeää tiedottaa valvojille poissulkevista tekijöistä, jotka estävät joitakin osallistujia osallistumasta täysimääräisesti liikkuvuuteen liittyviin aktiviteetteihin. Jotta ohjaajat voisivat kehittää kykyään ymmärtää paremmin osallistujia ja heidän tarpeitaan, heidän on tiedettävä, että työskentely erityistarpeita omaavien opiskelijoiden kanssa voi olla stressaavaa, koska he vaativat enemmän huomiota.

Ohjaajan tulisi auttaa opiskelijaa voittamaan pelko liikkuvuuden aikana ja erityistarpeisten henkilöiden pedagogiikan perustiedot auttavat opiskelijaa aktivoimaan potentiaaliaan ja omia kykyjään (jotka voivat joutua kriisiin tuntemattomien kanssa tai epätavallisissa tilanteissa). Lisäksi ohjaajien tehtävänä on liikkuvuuden aikana toimia välittäjinä ja viestijöinä sekä sosiaalisten suhteiden vahvistajina, ja tämä koulutus auttaa heitä toimimaan välittäjinä vammaisen opiskelijan ja muiden ihmisten välillä.

Vammaisten opiskelijoiden ohjaajan on ensinnäkin tiedettävä, että heidän ohjaajanaan oleminen edellyttää tiiviimpää yhteydenpitoa, tiheämpiä tapaamisia ja enemmän aikaa tehtävien toteuttamiseen. Tämä takaa osallistujien vaihteellaisen tuen hankkeen toimintojen aikana sekä työajan ulkopuolella.

Erilaisten sisältötyyppien tarjoaminen mahdollistaa rikkaamman koulutuskokemuksen luomisen kaikille esimiehille. Tässä muutamia esimerkkejä:

- **Informatiivinen kurssi** – antaa esimiehille tietoa saattajan yleisistä velvollisuuksista vammaisia kohdatessa
- **Interaktiivinen arviointi** – online-tietokilpailu, joka sisältää erilaisia kysymystyyppisiä ja skenaarioita, kun käsitellään vammaista henkilöä. Koulutuksen tämän osan tavoitteena on mitata ohjaajan tekemänsä työn kannalta merkityksellistä tietämystä ja todistaa sitten oppimistoimintojen suorittaminen
- **UKK-vuorovaikutus** – antaa valvojille mahdollisuuden tutustua tietoihin ja usein kysytyihin kysymyksiin, mikä antaa lisätietoja

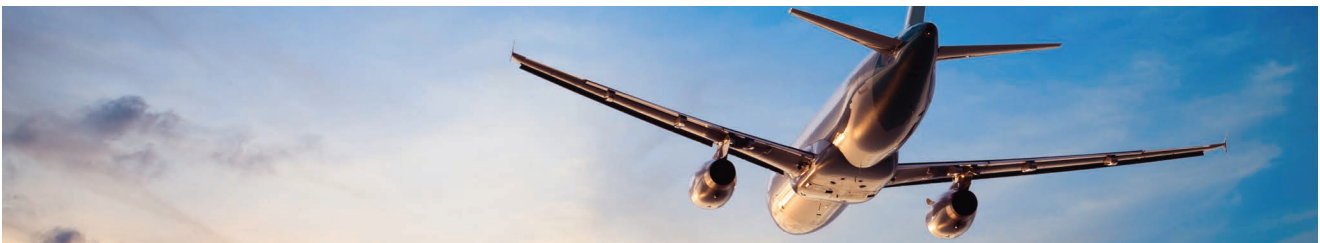
- **Roolipeliskenaariot** – auttaa esimiehiä kehittämään viestintätaitoja soveltamalla tietojaan keskusteluissa ja kannustamalla heitä harjoittelemaan realistisessa, mutta riskittömässä ympäristössä, joka sopii täydellisesti koulutukseen. Tämän koulutuskokemuksen aikana opiskelijat ja heidän perheensä otetaan mukaan, jotta saattaja voi soveltaa tietojaan ja mitatasuoritustaan.

Ohjaajan tärkeimmät tehtävät vammaisten opiskelijoiden käsittelyssä ovat:

- avustaa opiskelijaa ilmaisemaan vierailta kielillä
- tukea ja ohjata opiskelijaa motorisen toiminnan aikana
- estää ja/tai keskeyttää haitallinen tai riskialtis käyttäytyminen
- avustaa mentoreita ensimmäisten työpäivien aikana
- huolehtia opiskelijan perustarpeista
- **auttaa** tukea tarvitsevien opiskelijoiden mobilisoinnissa ja kuljettamisessa
- käyttää oikein tekniikoita, apuvälineitä ja välineitä, jotka soveltuvat opiskelijan liikkuvuuteen ja siirtoon

Siksi lähtöä edeltävän koulutuksen tulisi kattaa seuraavat aiheet:

- johdatus erilaisiin vammoihin
- saavutettavuus ja digitaalinen maailma
- tehokas viestintä
- haastavan käyttäytymisen tunnistaminen ja hallinta
- asianmukaiset interventiostrategiat erityistarpeita omaavien lasten valvomiseksi
- opiskelijoiden tunteet ja hätä mukavuusalueen ulkopuolella
- osallisuuden periaatteet ja lähestymistavat
- ammattimainen tukiverkosto

3.1.4. *Koeaika koulutuksen jälkeen*

Koulutuksen jälkeen koeaika tulisi järjestää aina, kun se on mahdollista: henkilökohtainen tapaaminen on tehokkaampaa erityistarpeita omaavien opiskelijoiden kanssa, joten tänä aikana ohjaajan on seurattava opiskelijaa päivittäisessä toiminnassaan toteuttaakseen käytännössä kaiken, mistä on keskusteltu, ja jos ongelmia ilmenee, hän voi löytää ratkaisun yhdessä oppilaan/perheen kanssa ja muokata sitä tilanteen mukaan. Ohjaajan tulisi myös pyrkiä työstämään asioita, joiden kanssa opiskelija tarvitsee tukea, ja vaikka arkielämässä mahdollisesti ilmenevät ongelmat ovat erilaisia kuin ammatillisen koulutuksen liikkuvuusjaksolla, se on tärkeää opiskelijan elämän taustatuntemusta.

Tämän tarkoituksena on, että ohjaaja varmistaa, että hän asettaa selkeät odotukset opiskelijalle ja hänen vammalleen, ja opiskelija ja hänen perheensä voivat tutustua saattajaan ja selvittää, täyttääkö hän liikkuvuusvastuiden vaatimukset ja odotukset.

3.2

Liikkuvuuden aikana

On olennaisen tärkeää edistää vammaisten opiskelijoiden henkilökohtaista kehitystä, henkistä ja fyysistä toteuttamista sekä sosiaalista ja ammatillista integroitumista liikkuvuuden aikana.

Tässä on joitain hyviä käytäntöjä, joita esimiehet voivat noudattaa:

3.2.1.

Logistiikka

Suunnittele kaikki logistiikka etukäteen ja tarkista, onko suunnitelma kaikista isäntämaan tarjoamista palveluista olemassa: liikkumiseen ja logistiikkaan liittyvät rajoitteet ovat yksi suurimmista esteistä vammaisten osallisuuden kehittämiseksi, ja siksi esimiehen kannattaa aina tarkistaa, onko hänellä kaikki tukiorganisaation ja kuljetusyrityksen asiakaspalvelun kontaktit. Toinen tarkistettava asia on, onko olemassa ratkaisuja mahdollisiin logistiikkaan liittyviin ongelmiin (viivästykset, reittimuutokset, lakot jne.).

Muistakaa, että koska monet vammaiset eivät voi liikkua julkisessa paikallisliikenteessä, he ovat riippuvaisia hyväntekeväisyysjärjestöjen tai erikoistuneiden linja-autoyhtiöiden henkilöliikenteestä, joissa voidaan vastata asiakkaiden tarpeisiin.

Ota opiskelija mukaan suunnitteluun, jotta hän voi sopia kaikista järjestelyistä ennen lähtöä ja ottaa huomioon aikataulut, kuten lentokoneeseen nousuajat sekä tarkat nouto- ja lähtöajat.

3.2.2.

Turvallisuusmenettelyt

Kun on kyse vammaisten opiskelijoiden ongelmien ratkaisemisesta, ensimmäinen asia, joka on pidettävä mielessä, on osoittaa kunnioitusta käyttäytymiselläsi. Kun olet vuorovaikutuksessa vammaisten ihmisten kanssa, muista, että heidän vammansa on vain yksi monista ominaisuuksista, joita heillä on. „Vammaisilla ihmisillä on samat tarpeet kuin meillä kaikilla: ennen kaikkea heitä on kohdeltava arvokkaasti ja kunnioittavasti” (Rehabilitation Services Brochure, Illinois Department of Human Services).

Turvallisuuden tunne on yksi ihmisen elämän tärkeimmistä näkökohdista. Se antaa ihmisille mahdollisuuden nauttia elämästään ilman pelkoa siitä, että heitä voitaisiin vahingoittaa fyysisesti, psykologisesti tai taloudellisesti. Turvallinen olokotona tai julkisilla paikoilla edellyttää ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä, ennalta varautuvaa suunnittelua ja luottamuksen rakentamista. Kuten kaikki muutkin opiskelijat, myös vammaiset opiskelijat voivat olla turvattomia sekä kotona että sen ulkopuolella, ja kun näin tapahtuu, ensimmäisenä otetaan yhteyttä ohjaajaan, jonka on oltava valmis auttamaan opiskelijaa.

Tässä on joitain käytännön perusneuvoja esimiehille, jotka voivat vähentää riskejä yleisissä tilanteissa liikkuvuuden aikana:

- Ole valmis kohtaamaan vaikeuksia rauhallisella ja rennolla tavalla, jotta vammaista opiskelijaa ei pelotella
- Älä reagoi paniikilla kriisitilanteissa
- Osallistu ensiapukurssille
- Ota aina mukaan ensiapupakkaus, joka voi auttaa estämään vamman pahenemisen ja voi mahdollisesti pelastaa joitain vammaisia opiskelijoita paniikkikohtauksesta tai fyysisestä reaktiosta (autistiset ihmiset saattavat pelätä pientäkin lääkinällistä toimenpidettä ja ensiapupakkaus voi auttaa heitä tuntemaan olonsa turvallisemmaksi)
- Ole tietoinen jokaisen opiskelijan erityisen tuen tarpeesta
- Ymmärrä opiskelijan erityisen tuen tarvetta ja miten ne voivat vaikuttaa hänen kykyynsä toimia vaaratilanteessa
- Varmista, että tiedät opiskelijan asuin- ja työskentelypaikan
- Pidä kaikki hätänumerot (ambulanssi, poliisi, palomiehet jne.) sekä perheen yhteystiedot mukanas
- Varmista, että opiskelijoilla on mukanaan paperi, joka osoittaa heidän fyysisen kuntosensa
- Tarkista, onko opiskelijalla kaikki lääkkeensä ja varmista, että hän tietää, miten ja milloin ne otetaan
- Tarkista julkishallinnon sivustoilta tiedot terveydenhuoltoon ja asumiseen liittyvistä laitoksista
- Tallenna viesti, joka voidaan toistaa avun pyytämiseksi, jos opiskelija ei voi puhua tai hänellä on vaikeuksia puhua tuntemattomien kanssa
- Valmistele visuaalisia tai muita apuvälineitä auttamaan kivun tuntemusten osoittamisessa
- Pidä aina mukanas lääkinälliset perusvälineet (steriili sideharso, hakaneulat, kertakäyttöiset steriilit käsi-neet, pinsetit, alkoholittomat puhdistuspyyhkeet jne.)
- Määritä menettelytavat etukäteen – mitä tehdä/kenelle ilmoittaa hätätilanteessa ja missä järjestyksessä

3.2.3. Viestintävälineet

Tukihenkilön/saattajan on harkittava joitakin yleisiä viestintävaiheita, jotka voidaan luetella tässä raportissa:

Kysy aina ennen avun antamista: vaikka henkilöllä on vamma, se ei välttämättä tarkoita, että hän tarvitsee tai haluaa apuasi. Ohjaajan on kunnioitettava opiskelijan itsenäisyyttä ja tiedettävä, että joskus avun antaminen, kun sitä ei tarvita, voi aiheuttaa jännitteitä tai vaarallisia reaktioita henkilölle ja ympärillä oleville ihmisille (paniikki-kohtaus, tahattomat liikkeet, impulsiiviset reaktiot jne.).

Kommunikoi luonnollisesti ja ilmeillä: on varmistettava, että puhuessaan vammaisen kanssa esimies ei ole tunteeton puhumalla hitaasti tai korottamalla ääntä. Tarvittaessa hänen tulee myös polvistua tai istua alas kommunikoidakseen silmien korkeudella. Kuten Dobre Kadryn tutkimus- ja koulutuskeskuksen kirjoittamassa julkaisussa „Go4Diversity” selitetään, on joitakin perussääntöjä, joita on noudatettava oltaessa yhteydessä vammaisiin:

- Käytä asianmukaisia ilmaisuja: korvaa sana „vammainen” sanalla „vammainen henkilö”, „kainalosauvoja tai pyörätuolia käyttävä henkilö”, ei „pyörätuoliin sidottu henkilö”
- Vältä sanoja, jotka koetaan negatiivisesti, kuten „vammainen”
- Ole luonnollinen kontaktissa vammaisen henkilön kanssa
- Älä pelkää käyttää yleisiä lauseita tai ilmaisuja
- Suorassa kosketuksessa yritä ottaa asento, joka on mukava molemmille osapuolille
- Kun puhut vammaiselle henkilölle, mukaan lukien kehitysvamma ja kuulovamma, puhuttele häntä suoraan, älä hänen avustajaansa tai (viittomakielistä) tulkkia

Keskity henkilöön eikä vammaisuuteen: kun puhutaan tai ollaan tekemisissä vammaisen henkilön kanssa, huomion tulisi olla henkilössä, eikä vammaisuuden pitäisi olla ensimmäinen määritelmä

Älä koskaan teeskentele ymmärtäväsi, jos et ymmärrä: kun vammaisen opiskelijan puhe ei ole selvä, on parempi pyytää selvennystä monta kertaa kuin teeskennellä. Teeskentely voi itse asiassa aiheuttaa sekaannusta myöhemmin keskustelun aikana.

Valvojana voit **ladata hyödyllisiä sovelluksia**, jos huomaat vaikeuksia: teknologiasta ja teknologisista laitteista on tullut välttämätön tuki monille vammaisille kaikkialla maailmassa. Riippumatta siitä, onko opiskelijalla näkö- tai

kuulovamma tai liikkumisvaikeuksia, on olemassa teknisiä apuvälineitä, jotka voivat auttaa vammaisia suoriutumaan jokapäiväisistä toiminnoista.

Tässä on esimerkkiluettelo erilaisista sovelluksista, joista voi olla hyötyä liikkuvuuden aikana (mutta myös jokapäiväisessä elämässä):

- [Strillone](#) – näkövammaisille
- [Swiftkey-symbolit](#) – viestinnän helpottamiseksi
- [BraillePad](#) – kaikenlaisten viestien kirjoittamiseen pistekirjoitusnäppäimistöille
- [Padius](#) – auttaa kuulovammaisia soittamaan puheluita
- [Immaginario](#) – helpottaa viestintää visuaalisten apuvälineiden ansiosta
- [Äänimaisema](#) – jotta vammaiset ihmiset voivat tuntea ympäristönsä paremmin

3.2.4.

Yhteydet tuki- ja isännöintiorganisaatioon

Valmistelevat vierailut: Jotta vammaisen opiskelijan työskentelyympäristö olisi tietoisempi, vierailu kaupungissa ja työpaikalla voisi olla erittäin hyödyllinen sekä ohjaajalle että perheenjäsenille henkilökohtaisen tuen antamiseksi ja osallistujan yksilöllisten tarpeiden arvioimiseksi. Esimies voi saada tarkistuslistan siitä, mitä tulee tarkistaa vierailun aikana (fyysiset esteet, ohjaajan ja kollegoiden asenne, hätätoimenpiteet jne.) Jos vierailu ei ole mahdollista ohjaajalle tai perheelle, opettaja voisi mennä jakamaan kaiken saamansa tiedon. Visuaaliset materiaalit voivat myös olla erittäin hyödyllisiä.

Usein vierailut yrityksiin työpaikan katsastamiseksi, ympäristöturvallisuus opiskelijan tuen tarpeiden mukaan, harjoittelijan ja vastaanottavassa organisaatiossa työskentelevien ihmisten välinen suhde.

Interaktiiviset ja epäviralliset tapaamiset opiskelijoiden kanssa joka päivä, jotta voidaan varmistaa, miten heidän oleskelunsa sujuu ja mitä voitaisiin parantaa.

Osallistava online-blogi erittäin hyödyllinen seurata projektia päivittäin ja antaa opiskelijoiden jakaa kokemuksiaan perheen ja ystävien kanssa.

3.3

*Liikkuvuuden jälkeen**3.3.1.**Palautetta parannuksista*

Palautteesta on suuri apu johtamisessa ja viestinnässä: se luo selkeän kuvan ja lisää läpinäkyvyyttä. Opiskelijalta ja hänen perheeltään saatavan palautteen noudattaminen on erittäin tärkeää paitsi ohjaajille, jotka ovat suoraan huolissaan heidän suorituksistaan ja oppimisestaan, myös tuleville opiskelijoille ja perheille, jotka saattavat osallistua liikkuvuushankkeisiin.

Pyytämällä opiskelijoilta palautetta se voi itse asiassa motivoida heitä ilmaisemaan kaikki tunteensa ja huolensa ja tuntemaan itsensä arvostetuiksi ja arvostetuiksi: pyytää palautetta, joka voi auttaa muotoilemaan harjoittelupäätöksiä ja jota voidaan käyttää motivoimaan parempien työsuhteiden rakentamiseen, voimaannuttaa kaikkia. Tässä muutamia vinkkejä esimiehelle palautetta tehtäessä:

- **Tiedä** palautteen pyytämisen tavoite: saat tarkan kuvan siitä, mitä teet hyvin ja missä voit parantaa
- **Valmistele oikeat kysymykset** pohtimalla, onko alueita, joilla kamppaillet usein tai joilla sinusta tuntuu, että parannusta tarvitaan
- **Luo verkkolomake**, jonka opiskelijat voivat täyttää perheenjäsenten/opettajien avulla vamman mukaan
- **Käytä erityyppisiä** kysymyksiä saadaksesi laajempaa ja yksityiskohtaisempaa palautetta: avoimia kysymyksiä, kyllä/ei- tai arvioon perustuvia kysymyksiä, jatkokysymyksiä
- **Tee muistiinpanoja palautteestasi**, jotta voit arvioida itseäsi ja työtäsi sekä sitä, miten vammainen opiskelija näkee sinut
- **Järjestä palaute** niin, että voit palata siihen ja tehdä vaiheittaisen suunnitelman, jossa hahmotellaan, miten toteutat konkreettisesti palautteen kohteena olevat muutokset toimintatavoissa

3.3.2.

Kuvia/videoita tuleville opiskelijoille/perheille

Kun olet saanut luvan opiskelijoilta ja perheiltä, kuvien ja videoiden jakaminen eri kanavissa, sosiaalisissa yhteyksissä ja ympäristöissä lisää myös muiden opiskelijoiden motivaatiota osallistua liikkuvuushankkeisiin ja rauhoittaa heitä ennen mukavuusalueeltaan poistumista.

Johtopäätökset ja suositukset

Yhteenvetona voidaan todeta, että saattajan rooli ja vastuut vammaisten opiskelijoiden kanssa tapahtuvan liikkuvuuden aikana ovat ratkaisevan tärkeitä sujuvan ja turvallisen kokemuksen varmistamiseksi opiskelijoille. Saattajalla on keskeinen rooli opiskelijoiden auttamisessa ja tukemisessa koko liikkuvuusohjelman ajan. Tähän sisältyy avustaminen käytännön järjestelyissä, kuten kuljetuksessa, majoituksessa ja aterioissa, sekä emotionaalisen tuen tarjoaminen ja sen varmistaminen, että opiskelijoilla on pääsy tarvittaviin lääketieteellisiin tai terapeuttisiin palveluihin.

Saattaja vastaa siitä, että opiskelijat voivat osallistua täysimääräisesti kaikkeen toimintaan ja että tarvittavat mukautukset tai mukautukset järjestetään. Tämä edellyttää, että saattajalla on hyvä käsitys opiskelijoiden yksilöllisistä tarpeista ja vammoista ja että hän tekee tiivistä yhteistyötä vastaanottavan organisaation ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa varmistaakseen, että tarvittava tuki on käytössä.

Kaiken kaikkiaan saattajan rooli on ratkaisevan tärkeä sen varmistamisessa, että vammaiset opiskelijat voivat osallistua täysimääräisesti liikkuvuusohjelmiin ja saada arvokkaita kokemuksia ja taitoja. Tarjoamalla tarvittavaa tukea ja apua saattaja voi helpottaa onnistuneen ja palkitsevan liikkuvuuskokemuksen järjestämistä kaikille mukana oleville opiskelijoille.

Ryhmän ohjaajan roolin ymmärtäminen kansainvälisten ammatillisten harjoittelujaksojen aikana vammaisten opiskelijoiden auttamisessa on ratkaisevan tärkeää myönteisen lopputuloksen saavuttamiseksi, ja tämän raportin ansiosta monet opettajat tai tukihenkilöt, jotka haluavat olla näiden opiskelijoiden ohjaajia, saavat käytännöllisempiä työkaluja, jotka on otettava huomioon ennen liikkuvuutta, sen aikana ja sen jälkeen.

Viittaukset

1. TAUTIEN TORJUNNAN JA EHKÄISYN KESKUKSET

[https://www.cdc.gov/ncbddd/disabilityandhealth/disability.html#:~:text=What%20is%20disability%3F,around%20them%20\(osallistuminen%20rajoitukset\)](https://www.cdc.gov/ncbddd/disabilityandhealth/disability.html#:~:text=What%20is%20disability%3F,around%20them%20(osallistuminen%20rajoitukset))

2. MAAILMAN TERVEYSJÄRJESTÖ

<https://www.who.int/classifications/international-classification-of-functioning-disability-and-health>

3. YKSIN TÖISSÄ

<https://site.unibo.it/almaengage/it/progetti/omo-on-my-own-at-work>

4. ALL INCLUSIVE -KOULUN

<https://allinclusiveschool.eu/>

5. VAIHDETTAVUUS

<https://exchangeability.eu/>

6. VAMMAISTEN KANSAINVÄLINEN LIIKKUVUUS

<https://mobility-with-disabilities.org/>

7. VAMMAISTEN OPISKELIJOIDEN LIIKKUVUUSOHJELMISTA OSALLISTAVAMPIA

https://epfime.inclusivemobility.eu/docs/Website_Booklet_Inclusive_MobilityTAGS.pdf

Euroopan unionin rahoittama. Esitetyt näkemykset ja mielipiteet ovat kuitenkin vain laatijan tai laatijoiden näkemyksiä ja mielipiteitä, eivätkä ne välttämättä edusta Euroopan unionin tai Euroopan koulutuksen ja kulttuurin toimeenpanoviraston (EACEA) näkemyksiä ja mielipiteitä. Euroopan unionia tai EACEAa ei voida pitää niistä vastuussa.

Co-funded by
the European Union

Institute for Training, Employability
and Learning Mobility

Via Emilia Ponente, 129,
40133, Bologna, Italy

<https://www.ifom.info/>